F1/2 №12916

№ 1 იანვარი 1, ოთხშაბათი — 1892 — იანვარი 1, ოთხშაბათი № 1

Тифлисский филиал Библиотека ИМЭЛ при ЦК ВКП(б)

გაზეთი ღირს

თვე	მან. კ.	თვე	მან. კ.
12	10 —	6	6 —
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8 —	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

ივერია

გაზეთის დასაკვეთად და კერძო განცხადებათა დასაბეჭდათ უნდა მიჰმართონ: თვითონ რედაქციას, კუკიაში, ავჭალის ქუჩაზედ, ვარანცოვის ძეგლის პირდაპირ, თავ. გრუზინსკისეულს სახლებში; წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების კანცელარიას, სათავად-აზნაურო ბანკის სახლებში, სასახლის ქუჩაზედ.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპეკი.

1877—1892 სა[პოლიტიკო] და სალიტერატურო გაზეთი 1877—1892

[დღესას]წაულის გამო შემდეგი ნომერი გამოვა შაბათს, 4 იანვარს

1142

ხუთშაბათს, იანვრის 6-ს 1892 წ.

ტფილისის „კრუჟოკის“ დარბაზში გამართული იქნება

ბალი

[ტფილ]ისის სათავად-აზნაურო სასწავლებლის სასარგებლოდ.

დასაწყისი საღამოს 9 საათზედ.

ფასი ბილეთისა 2 მან.

[ქა]ლებს შეუძლიათ გულ-ამოუჭრელის კაბებითაც დაესწრნენ.

ბილეთები ისყიდება „კრუჟოკის“ შვეიცართან.

(3—1)

ქართული თეატრი

ოთხშაბათს, 1 იანვარს,

[ქართ]. დრამატიულ საზოგადოების არტისტებისაგან წარმოდგენილი იქნება

I

რაც გინახავს ვეღარ ნახავ!

კომედია 3 მოქმ., ავ. ცაგარლისა.

II

ცელქები

ვოდევილი სიმღერით, 1 მოქმ., ვ. აბაშიძისა.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი საფაროვისა, ჯალოღვისა, ჩერქეზიშვილი-არღუთაშვილისა, ტარიელაშვილისა; ბ-ნნი: აბაშიძე, ყიფიანი, გედევანოვი, მთაწმინდელი, ვარდელაკი, გუნია და სხვ.

ადგილების ფასი ჩვეულებრივია.

დასაწყისი სწორედ 7½ საათზედ.

მოწაფეთათვის ლოჟებში კუპონები ღირს 50 კ.

[რეჟისორი] ნ. ავალიშვილი. ადმინისტრატორი ვალ. გუნია.

[გამოვიდა პირვ]ელი წიგნი „ჯეჯილისა“

შინაარსი:

1) ახალწლის მილოცვა, თ. რა[ზიკ]აშვილისა. 2) შობა-ღამის მოლოდინი, ან. თ—წ—სა. 3) ტატეს ბედის [გარიგ]ება, ზუზვასი. 4) საშინელი შემთხვევა, ეკ. გაბაშვილისა. 5) ობოლი და მისი დედა, აკ. წერეთლისა. 6) ჩვენი ძველი გმირები, ისტორიული სურათები, გ. წერეთლისა. 7) თილისმა მტრედის გული, ზღაპარი ჩაწერილი ეკ. ასათიანისაგან. 8) მევენახის სიმღერა, ხალხური ლექსი, ჩაწერილი სიდამონ—ერისთავისა. 9) ვეფხის ტყაოსანი მოზრდილ ყმაწვილებისთვის, გადაკეთებული გ. იოსელიანისა. 10) პატარ-პატარა სამეცნიერო წერილები, მარჯანი, ილიკოსი. 11) სამყარო (გაგრძელება), ერ. ბაქრაძისა. 12) ციცუნია, მღვიმელისა. 13) რაჭული ახალ-წლის მილოცვა. 14) შრუშანა, ხალხური ლექსი. 15) ბევრის მაძღარი დამრჩა ცარიელი. 16) ანდაზები, გამოცანები, სამათემატიკო გამოცანები, ზმა, შარადა, რებუსი და ნოტებზედ გადმოღებული სიმღერა „დედის რჩევა“.

ფელეტონი

პატარა გაზეთი

№ 2.

([გამოდის წე]ლიწადში ერთხელ, მუქთად ეგ[ზავნება მკით]ხველებს; ხელის-მოწერა შეი[ძლება ყველგან], სადაც არიან, და იქაც[...], სადაც არ არიან.)

[ტფი]ლისი, 1 იანვარს.

[...] წელიწადი შესრულ[და ...] რაც პირველი ნო[მერი „პატ]არა გაზეთი“-სა ქვე[...] კუდიანი ვარსკვლა[ვ...]ა და ისევ მალე გ[...] [...]იზეზი, [...] [...]უ [...] [...]ყო. [...] [...]ავს [...] გავიმართ[...]კი [...] უილ-უბრალოდ [...]ი. მაშ პირდაპირ საქ[...]

[...] რომ მიმართუ[...]სა ცოტად შევ[...] [...] დრო თავი[...], [...]თხველი ბატონია, მწერალი-კი მისი ყურ-მოჭრილი ყმა, და აბა ბატონის ბრძანებას სად წაუხვალ. განსვენებული პაპა ჩემი იტყოდა ხოლმე: „შვილო, ბატონმა რომ თქვას, მუხას ვაშლი ასხიაო, შენც უნდა უთხრა,—სულ დიდრონ-დიდრონიო!“

ჩვენი „პატარა გაზეთიც“ ასე მოიქცევა: საითაც მკითხველი მოისურვებს, ჩვენც იქით გამოვაბამთ [ლიტე]რას ყურსა; დღეს გვეტყვიან [...] თეთრი დაუძახეთო, [...] „ბალი არაო!“ ძლივს [...] [...] სულ [...]

[...] [...] შევაწყინოთ, [მაგრამ ჩ]ვენის გაზეთის მიმართულება მოკლედ ამ ანდაზით გამოიხატება: „ასე, ჩემო მანასეო, ხან ისე და ხან ასეო“! მოგწონთ ესეთი მიმართულება ჩვენის გაზეთისა—გთხოვთ მობრძანდეთ, ხელი მოაწეროთ, არა და—გზა დაგვილოცნია.

ახალი ამბავი

რამდენიმე დღეა განუწყვეტელი [...]ის ქალაქში, ზედ ყინვებიც მოჰყვა. ქუჩები ყინულით მოიკირწყლა და სიარული შეუძლებელი შეიქმნა, საქონლის საცოდაობით ხომ აღარა ვართ.—ნეტა რას ფიქრობს ქალაქის გამგეობა, რომ ქუჩებს არ აწმენდინებს? *)

**

ნამდვილის წყაროებიდგან შევიტყეთ, რომ ბ-ნს წყალტუბელს და[უწერია] ახალი ხუთ-მოქმედებიანი [დრამა], რომელიც „დრამატიულ საზოგადოების“ კომიტეტს ღირსად [უცვ]ნია პირველ ხარისხის ჯილდოსი. [Აი] შინაარსი ამ დრამისა:

1 მოქმედება—არავითარი მოქმედება არ სწარმოებს.

2 მოქმედება—სჭამენ და სვამენ.

3 მოქმედება—სმას განაგრძობენ და ხრინწიანის ხმით მღერიან „მრავალ ჟამიერს“ და „გაუმარჯოს ჩვენს საქართველოს“.

4 მოქმედება—კიდევ არაფერი მოქმედებაა.

5 მოქმედება—ყველანი იხოცებიან.

*) სულ [ტყუილია]: მშვენიერი მზიანი დღეები დგას, თვალი ხომ ჯერ სრულებით არ გვინახავს ამ წელს.

ახალ-ამბები.

სიზმარში

(საახალწლო ამბავი)

სულის ცხონებასავით მოველოდდი ხოლმე ახალ-წლის საღამოს ბავშობაში! გასახარებელი როგორ არ იყო: კარგად გადალესილს გოგროხებს წაჰგლეჯდა დედაჩემი თავს, ამოალაგებდა ჩურჩხელებსა, ახლა კიდობანს მიჰყოფდა ხელსა და ნაირ-ნაირს ხმელს ხილს ამოაწყობდა ტაბაკზედა. ჩვენ, ბავშვებს, თითოს ექვსი თვალი გამოგვესხმოდა, ექვსი ხელი, ექვსი პირი და ამ ნახევარ „დუჟინიან“ ხელპირის მქონე ბავშვებს რაღა გადავურჩებოდა.

გატყდებოდა ღამე, სახლის უფროსი დილა ადრიან შემოიტანდა ღვლერჭს მუხისას, შეუჩანჩხალებდა ბუხარში გაღვივებულს და მთლად ნაკვერჩხლად ქცეულს რცხილის კუნძსა, ნაპერწკლები გუნდ-გუნდად არბოდნენ ბუხრის ამყოლში და გაჩნდებოდა ნატვრა ცხოვრება-ქონების მომატებისა, სიკეთისა, სიმრთელისა და სხვ.

მიიწურა, გაილია მთვარესავით ძველი წელიწადი. ჩემს ოთახში ღუმელი მენთო; მაშით ჩხინკალი დავუწყე ანთებულს შეშასა; ნაპერწკლები რომ ავცინდა, მამაგონდა ჩემი პაწიობა; ვინატრე დალოცვილი, გულღია, მამა-პაპური ბუხარი, მაგრამ სად იყო. ეს მოგონება გულს ჩამყვა და დამესიზმრა: „ვზივართ ბუხრის წინ მე და ჩემი მეკვლე, წინ ხონჩა გვიდგია, გვერდით ცხრილი, აბრამიანით სავსე, ხონჩას თავს უდგას ღორის თავი. შევექცევით; შევუთალე დინგი, შემითალა ყური; დავაყოლეთ გოზინაყი, მივატანეთ ყანწით ლალის ფერი; ტვინმა ჩუჩუნი დაგვიწყო. მეკვლემ კვლავ დაისხა და მორთო: „ღმერთო მაღალო, ჭკუა ასწავლე ჩვენს ხალხსა; ნუ მისცემს ღვინის მოსავალს, თორემ დავთრები სულ დაებნევა, რაც ჭკუა შერჩენია, იმასაც შიგ ჩაატანს; ჩვენის თავად-აზნაურების შვილები მეოთხე კლასამდის მაინც მიიყვანე, თორემ მეორ-მესამე კლასიდამ გამორეკილებმა დიდი ყათლანი გვიყვეს: ქვევრში ღვინოს არ გვიყენებენ, ბეღელში პურსა, ჯიბეში ფულსა, შინ და გარედ ნამუსსა და წაბილწვის დ უკეთურების გზას დასდგომიან; ღმერთო!..“ მაგრამ აქ უცებ ისეთმა უცნაურმა სინათლემ დაგვკრა, რომ თვალი მისკენ მივაპყარით. ცას ეწითლნა, ოდნავ აეკრა ხელი შავის ფარდისათვის, საიდამაც ნელ-ნელა მობრძანდებოდა ღრმად მოხუცებული კაცი, რომელსაც ვოლტერისებური ღიმი მიმოუქროდა სახეზედ, შუბლი დაღაროდა და პირქუშად გამოიყურებოდა გრძელის წარბ-წამწამების ქვეშიდამ; შუბლზედ ეკრა შენდობის ქაღალდი ამ წარწერით: „1891 წელი; შენდობა მიბრძანეთ, აღმომკითხველნო!“ ხელში ეჭირა ნორჩი ყმაწვილი, რომ[ელსა]ც თურაშაულ ვაშლისავით [და]ტკრუცოდა ლოყები, ტკბილად იღიმებოდა, მამას პოსლიკა თავზედ ხელს უკაცუნებდა და გულში ეკვროდა და ეხუტებოდა.

—ბიჭო, თევდორე! ჩუმად, შემკრთალის ხმით წაველაპარაკე ჩემს მეკვლეს: აი დიდება შენთვის, ღმერთო! ის-კი გამიგონია, რომ აღდგომა დილით მზე ბატკანს ამოათამაშებს ხოლმე ამოსვლის დროსაო, და ესეთი მოჩვენება-კი არსად არ მინახავს.

—რა დაგემართა! ეს ახალი წელიწადია, გაზეთებში მაინც არ გინახავს, სულ ასე ჰხატავენ, მითხრა თევდორემ.

მე ცოტა გული დავიშოშმინე. უცბად მოგვესმა ერთხმივი ძახილი: „ჩვენო პატრონო, დიდო ბატონო! მობრძანდით, ჩვენ დაგეგებით ფიანდაზად თქვენ ფერხთა წინა“.

მეორე გუნდმა გალობა დასძახა: «მამაო ჩვენო, რომელი ხარ ცათა შინა, წუხელის შურით მთელი ღამე არ დამეძინა“,-

გვიშველე რამე, გვეწამლე რამეს.“

ამ ძახილსა და გალობაზედ მე [და] თევდორე წამოვცვდით, ვხედავ[თ], ერთი ტრიალი მინდორია, განათებული განთიადის უმანკო სხივებით[ა]; მინდორზედ გუნდ-გუნდად და დასდასად სდგას აუარებელი ხალხი: ძახილსა და გალობაზედ ყრმა, რო[მ]ელიც მოხუცს მაგრა ეკავა ხელ[ში], შეშინდა, ისე შეშინდა, რომ მოხუ[ცს] გულზედ მიეცქნაფა და თავისი ოქრო[ს]ქოჩრიანი თავი მამის გულზედ ამ[ა]სულს გრძელს ბალანში დამალა.

—ნუ ჰკრთები, შვილო! ესენი შენი ყურმოჭრილი მონანი არიან; ჰხედავ, ზურგს ჩემგან დადგმული კეხები ისევ ადევთ; მაგ მხეცებისა ნუ გეშინიან; აიქით მიიხედე, [...]

**

ამბობენ, ვითომ ბ-ნს კ. ჩიკვაიძეს, ქუთაისის სათავად-აზნაურო ბანკის თავმჯდომარეს, განზრახვა ჰქონდეს, ეხლანდელი დირექტორები დაითხოვოს და იმათ მაგიერ მიიწვიოს ბ-ნი ნ. ნიკოლაძე და ი. ხონელი.

**

ქუთაისში ახალი საზოგადოება შემდგარა, რომელსაც საგნად აქვს თურმე აკეთოს ის, რაც სხვებს გაუკეთებიათ კიდეც.

**

„მწყემსის“ რედაქტორს, როგორც გვითხრეს, განუზრახავს რედაქციის განახლება და თანამშრომლებად, გარდა საქართველოს ყველა დიაკვნებისა, მიუწვევია: ი. ხონელი, დუშიკო და ქართლოსიძე.

**

ერთი საკვირველი ამბავი უნდა ვაცნობოთ ჩვენს მკითხველებს. ერთს ამერიკელს სწავლულს აღმოუჩენია, რომ მაიმუნებს ლაპარაკი შეუძლიან[თ]; [შეუს]წავლია მაიმუნების ენა და [...]ლი ანბანიც შეუდგენია. ეხლა[...] ენა თურმე ძალიან მოდაში [...] როგორც აქამდე ფრანგული [...]

ეჭვი არ არის, რომ ჩვენი ქალე[ბი], ერთგულნი მიმდევარნი ყოველ [ახა]ლის მოდისა, ყველაზე ადრე დ[ა]წყებენ მაიმუნურად პრანჭვა-გრეხ[ით] ლაპარაკს და მალეც ისწავლიან [მა]იმუნურს ენას.

გასართობი

ერთი კაცი თავისს ძველს მეგობარს სტუმრად ეწვია. ამ მეგობარს პირველი შვილი ჰყოლოდა და მასპინძლებმა სტუმარს ამ შვილზე ლაპარაკით ყურები გამოუჭედეს.

—ამისთანა ბავშვი არ გა[...] ლა,—ამბობდა თავმომწონ[ე] [...] ენაცვალოს დედა [...] დივით ღუღუნ[...] მტრედივი[თ] [...] ყვა მამამ: [...] გოჭივით [...]

...რომ სდგანან, იმათი ძი-
...ი გქონდეს. თუ ბრჭყალი
...ვაი შენს დღესა!—დღეს
...ნ, მაგრამ მიუსიე ეს პი-
...გუნდი და მაშინ ნუ გეში-
...ი მოუმართე უსამართლო-
...კიობას, ძარცვა-ჩაგვრას,
...გაუმაძღრობას, ღარიბის
... მაღალთა ფუფუნებასა,
...ერთ ქოჩირს გლეჯასა; ბერ-
...აოინურ-უკუღმართულ ენე-
...ლიერებას,—ხალხი უფრო გა-
...იდება და ამაზედ უარესად იწ-
...ღავძლს,—დედა-ენის გაძევება-
... ასე მოიქცევი, ისინი,—ხელი
...რა ჩრდილში მდგართაკენ,—
... გიზმენ. აბა ჩამოუარე, ჩემო
...ო, და ყველას თხოვნა ჩამოარ-
... აქ ასეთი წესი დავადგინე,—
...ყველამ თავისის თხოვნით უნდა
...რთოს; მე რაც ყურში ჩაგძა-
...ს პასუხად აძლიე.—

— ჩვენ, ბატონო, დაიწყო გუნდ-
...აწვილის ქალებისამ, დედმამანი
...ვიან, ღამე სახლში გვიან მო-
...ით, თქვენი პრაკა-პრუკი ძილს
...ვაძლევსო; ვეხვეწებით „მოდის-
...ა“ სულ უქუსლო ფეხსაცმე-
...მემოიღეთ, რომ ისე შევიდ-
...ეთ, დედმამამ ველარ გაგვიგოს.
...მი ჯდომით რა გავაკეთოთ; სულ
... ბაღებში, ბალებში, აქეთ-იქით,
...ლებში!..

— ძალიან კარგი, აგრე იყოს.

— ერთიც დაგვავიწყდა; მოგვეც
...არი და მახინჯი ქმრები, რომ
...ზედაც თვალი გავართოთ.

— იყავ ნება თქვენი... თქვენ რა-
...ნებავთ, მიუბრუნდა ლეჩაქოსნებს.

— რა არა გვნებავს, შენი კენესა-
...ანათლება, განათლებაო და ჩვენ-
...ა გვეღირსა-რა; მიიღეთ ჩვენგან
...ჟეული ლეჩაქები და თავზედ და-
...რეთ ახალ მოდური ჩაფხუტები;
... ქმრები თავებს იხოცვენ და
...ჩადიან: ლეჩაქის მოხდა ნამუსის
...რგვაო. ვინ დაეძებს ამას? ნებას
...ივთ, გაგვრიეთ ჩვენც ნახირში.

— რა მიუქარავთ, რა დროს ნამუსი და სინიდისია, მჩვარში გამოჰკრან და ჭერს შესდონ... მოიხადეთ!...

— ექიმბაშებს ვახლავარ, რას იტყვით?

— ჭირი მოგჰამეთ! ერთობ „უფულენციობაა“, „ინფულენცია“ არა გვყოფნის და მოგვიმატე რამე!...

— გინდათ, ხორველას გავაჩენ.

— არა, არა! შეჰბღავლეს ექიმბაშებმა.

— ჭირი?

— ვაიმე!... არა, გენაცვალეთ, არა! ხალხი სულ გაწყდება, ფულის მომცემი აღარავინ დარჩება და იქნება ჩვენც თან გავყვეთ.—ისევ, რა გაეწყობა, „ინფლუენციას“ ნუ გამოლევ.

— ძალიან კარგი!... მჭვალს, ყელჭირვებას, ხურვებას, ციებ-ცხელებას მუცელს და სხვა ამ გვარებს არ გამოვლევ. ყოჩაღად იყავით, მეც თქვენს წყალობას ნუ მომაკლებთ.

— იხარე, იდღეგრძელე, შებღავლეს ექიმბაშებმა.

— გამარჯობა თქვენი, ანგელოზებო! როგორა ხართ? მოწყალებით გადაჰხედა ყრმამ ადვოკატობასა.

— შენი მტერია, ჩვენი საქმე! გავმრავლდით ისე, როგორც ცაში ვარსკვლავი და ზღვაში ქვიშა; ჩვენი მოსისხლე მტერია ადმინისტრაცია; რაც ძალი და ღონეა, ცდილობს, რომ მოსპოს ქურდობა, ავაზაკობა, კაცის კვლა. ლამის ლუკმა გაგვიწყვიტოს. შენი ჭირიმე, გვიშუამდგომლე, რომ ჩამოგვეხსნას. დეე, ხალხმა ერთმანეთი ჟლიტოს და ჩვენ მითი ვიცხოვროთ... ამას გარდა, ნება მოგვეცეთ, რომ ორთავ მხარეს ვუადვოკატოთ ხოლმე...

როგორ? ეგ არ მესმის...

— აი ასე: ერთმა კაცი მოკლა; მე იმისი ადვოკატი ვარ; ვიცავ; მეორე მხარეც მეხვეწება, ოღონდ სული დასწვი, ლაპარაკში უკელ, ჩემიანის მკვლელი ციმბირში გააგზავნინე და აი რამდენიმე წითელი ასი-

გნაცი! აგრეთვე კიდევ ქურდობის შესახებ.

— უსინიდისობაა, მაგრამ, რადგან გსურთ სინიდისით ვაჭრობა, ინებეთ!..

თქვენ ვილა ბრძანდებით? მიუბრუნდა მუნდიროსნებ-ფრაკოსნებსა.

— ჩვენ, უპასუხეს წრიპინით: გახლავართ სხვა-და-სხვა კანცელარიების ჩინოსნები: მწერლები, ბოქაულები, მდივნები, „უჩიტლები; დავიღუპენით, დავიღუპენით, გვიპატრონეთ; რასაც ვიღებთ, მუნდირებს უნდება. ეხლა გვიბრძანეს, წვერი გამოიპარსეთ, ულვაშები გაიკრიჭეთო...

— თქვენო უდიდებულესობავ, მოწყალეო ხელმწიფევ, ახალ წელიწადო, ნორჩო კოკობო! დაიწყო ერთმა მუნდიროსანმა; ყველამ იმას მიაპყრო სმენა; ყრმაც მოუბრუნდა, მხოლოდ მოხუცმა, 1891 წელმა, ჩაიცინა და წასჩურჩულა შვილსა: „ყური დაუგდე მაგ სულელსა, ეგ პირუტყვი სპირტში შეანახვინე, ხალხი დაგიმადლებს... მე, შენმა მონამ და ფეხთა მტვერმან, მოგართვით ეს დიპლომი, აქ მიაწოდა კარდონზედ გაკრულ-დაბეჭდილი და ხელ მოწერილი ქაღალდი. ჩვენი საზოგადოება თქვენ გირჩევთ თვის საპატიო წევრად, რათა შთააგონო ამ სულელს ხალხსა შეწევნაი ჩვენის საზოგადოებისა... აი კიდევ, გთხოვთ, ინებოთ და გასინჯოთ ეს ჩემი ახლად შედგენილი სახელმძღვანელო; უპირატესობა ამისა ყველა სხვისთან ის არის, რომ უცხო ენა შეისწავლება უდედაენოდ. ამისთვის მე მენდალს მაძლევენ პრასის ლენტითა; ხალხმა-კი ლამის მაწამოს. ვითხოვ დახმარებასა.

— აფსუს, კაცო, აფსუს! ნუ შედრკები! ყველა გენიოსის ხვედრი აგეთი ყოფილა. შემდეგი თაობა დაგაფასებს და აღტაცებაში მოვა შენითა. ნუ გეშინის, სულელო, ნუ!

— არ ვღირსვარ თქვენს მოწყალებასა, უთხრა სულელად წოდებულმა, დაიჩოქა და მოარვა ყრმას „დიპლომი“, იმანაც გამართვა და ჰკითხა:

— ეს რის მაქნისია?

— გვიბოძეთ ხუთი თუმანი, ეგ გულზედ დაიკიდეთ და მავნე სული აღარ მოგეკარებათო.

— მაშ ათი წითელი მიირთვით. სულელმა ჩამოართვა და მუხლის თავზედ იკოცა.

უცებ ყრმა თავის მამით ერთის დასის წინ შესდგა და უკან დაიწია; ყველანი ამ დასში იყვნენ შავნი, როგორც ფისი; მას წინ ამოსულიყო თეთრი ბოძი და ზედ წითლად იყო დაწერილი: „მაბეზღარნი“, „დაზოსხიკები“. წინ იდგა ერთი გძელ წვერა, ბრგე კაცი, ტარტაროზივით შავი, გძელ კუდა, იუდასავით პირმხელი და გულ ჩახვეული, რომელიც ყრმის წინ წადგა.

— თქვენ რა სულიერნი ხართ?

— ჩვენ, მოწყალეო ხელმწიფევ ჩვენო, გახლავართ მაბეზღარნი; რაც რამე ხდება, მიგვაქს ჩვენს ბატონებთან, მათგან წყალობა გამოგვდის და ასე ვირჩენთ თავსა.

— მაშ თქვენ ძაღლებივით ნასუფრალით გამოდიხართ?

— დიაღ, აგრეა.

— სხვაფრივ არ შეგიძლიანთ თავის რჩენა? განათლება არა გაქვთ მიღებული, რომ მითი ცარჩეთ?—რად დაშავებულხართ აგრე? ან თუ ჩამომავლობა გაქვთ ზანგური?..

— არა, ბატონო! ამოიოხრა იუდამ: ხალხმა მური წაგვისვა და აღარ გვეცლება... სწავლა-განათლებაცა გვაქვს მიღებული, ადგილებიც, მაგრამ „დანოსებით“ მეტს ლუკმას ვშოულობთ, გულის ბუხარს ვყრილობთ ჩვენს მტრებზედ: ძმა გვაჯავრებს, თუ მამა, ჩვენიანი თუ ჩვენი თანამემამულე,—სულ ერთია, ვაბეზღებთ; არავის და არარას ვინდობთ.

— წარვედით ჩვენგან, უკეთურნო! თქვენს ჩემს სამეფოში ადგილი არა გაქვთ... ყრმა გარისხდა, პირიდამ ცეცხლსა ჰყრიდა; მამამ წასჩურჩულა: „იყვნენ ეგენიც, გამოგადგებიან“, მაშინ ყრმამ თავი დაუქნია თანხმობის ნიშნად.

ამასობაში მე და თევდორე მავედით იმ გუნდთან, რომელიც ფინცალკევებული იყო. ამ გუნდში მოწინავე, მეთაური, ქვეყნის გულშემატკივარი კაცნი იყვნენ; რომლას ფაცი ფუცობდნენ, ხელ-გაკრეჭით მუშაობდნენ; მათი კალმის ჭრიჭინ-ფხუჭი მაღლა ცას ესმოდა და არს დედამიწას ძილს უკრთობდა.

— ეგ გუნდია, რომ ამღვრია სულელს, გამოტვინებულს მშლის მოღალატე და მაბეზღარს ხალხს კრიჭაში უდგია; მავათს ბაძავს ძალიან ცოტაობით ემეტება ხალხი, უთხრა მოხუცმა შვილსა.

— მებრალებიან, შვილო, შ... როგორმე ამ კეთილ მუშებსა... თქვენთანა ვარ, ნუ ეშინიანთ... სძახა ყრმამ გუნდს: ერთად ვ... ძოლოთ ამ უგვანებს, ... წარმოსთქვა კიდევ ყრმამ, მაგრა... დროს ლაესივენმ დანარჩენნი დასნი მოეკიდნენ კალთებზედ მოხუცი ფეხქვეშ გაქელეს და სულ გაანიოქწყლეს. ყრმა აიტაცეს და ცას ჩაყლაპა, დედა-მიწამ უყო პირი, ველარა გვი... გეთ-რა“.

გამეღვიძა. სიზმარი მიხდა: ვისაც შევხვდი, ის ნატვრა მესმოდა, რასაც სიზმარში ახალს წელს შესთხოვ... ნენ...

ა.

ოჯანეჯას ნადიოგბა

(სცენა-მონოლოგი)

არა, რა მონადირე ვარ, მამა გ... ცხონდა, ცხვირს რომ დააცემინებ... სული ფრჩხილებში მეპარება?!. ლაქში შუადღის ზარბაზანს აქამ... ისე ვერ გააგდებენ, რომ გული... წამივიდეს და ჩემმა მაგთალმა სამ... ვედრა წყალი არ დამასხას. მახლა... ესეც ყისმათია რაღა, ალბად შუბლზედ მეწერა, ფათერაკი იყო და უნდა ჩაევლო.

მე და კარაპეტას ერთადა გვქონდა კოჯორში მიკიტნის დუქანი. ახალწლის ბინდია. სადილად გიქუამ ...

...უხარშავდნენ, მაინც კუჭი საჭ...
... ველარ ინელებდა; ამის გამო
...რ ანჩხლობა დაიწყო, ალარა-
... ერიდებოდა, სიტყვას არავის
...პერატორიც და
...ავა. ეხლა ზის
...ახლში, ალა-
...ოდ კბი-
...ო. მაგ-
...აქვს,
...ღლ-
...ვი-
...ოდ
...მით
...
...სიტ-
...ხე და
...ღიერ-
...აზე-

ჭირი წაიღო. ეს ერთს დროს დიდად გამოჩენილი გენერალი აწ განისვენებს წიაღსა შინა აბრაამისასა. უცნაურად ცხოვრობდა ეს კაცი და უცნაურად მოელო ბოლო. ერთს დღეს სასაფლაოზე წავიდა, შუბლში დამბაჩა იკრა და გამოესალმა წუთისოფელს. მეგობრებმა ძალიან იწყინეს ეს ამბავი: როგორ? თავის მოკვლას აპირებდა და ჩვენ არ დაგვეკითხაო. ადგნენ ესენიც და გამოჯავრებულებმა დამარხვაც აღარ აღირსეს ისე, როგორც გენერალს ეკადრებოდა: არც მუსიკა მიუწვიეს, არც გვირგვინები მიუძღვნეს. ამას ვინ ჩივის, უბრალო ქელეხიც არ გაუკეთეს, რომ გლახებსა და მექელეხე გენერლებს მაინც შენდობა ეთქვათ. თვითონ გენერალსაც გროში არ დაჰრჩა სამარხად და საბრალო სამადლოდ დაასაფლავეს.

ასე ცრუა და დაუნდობელი ეს ...ისოფელი!

...ოგარია. რაც გინდა თქვით ...ბულოვი ჭკვიანი კაცია. ისე ...რია ესრედ წოდებული დიპ... რომ თვით ასს ჩლაში გა... ისმარკს ყინულზე გააცუ... გამბედავი, უშიშარი ... წინად ერთმა თრან-

ჩური ჰკრა არამკითხე მოამბეს და ბოლგარიიდამ გააუძახა.

როგორ თუ ვიღაც სტამბულოვი ეგრე თავისუფლობით იქცევაო,—განრისხდა საფრანგეთი და ყოველგვარი დიპლომატიური კავშირი შესწყვიტა ბოლგარიასთან.

— ცოტა მეტი ხომ არ მოგივიდაო?—უთხრა სტამბულოვს ბოლგარიის მთავარმა ფერდინანდმა: მგონი სჯობს, ბოდიში მოვიხადოთ!..

სტამბულოვმა ულვაშებში ჩაიცინა და დაამშვიდა: ფიქრი ნუ გაქვთო, ვერაფერს გაჰბედავენო...

— მე როგორც მთავარი გიბრძანებთ, ბოდიში მოიხადოთ საფრანგეთის წინაშე.

აქ სტამბულოვმა შუბლი შეიკრუხნა, დინჯად შარბათი მიართვა ფერდინანდს, აღშფოთებულ გულის დასამშვიდებლად და თან წასჩურჩულა: მე აქვე თავის გასამართლებელს ქაღალდს დავუწერ საფრანგეთს და თქვენ-კი მანამ, გულის გასართობად, კარგად გაიხსენეთ ალექსანდრე ბატენბერგის ამბავი, ბოლგარიიდგან რომ შინ წაბრძანდაო.

აქ-კი სტამბულოვმა თვით ბისმარკს

თავის შეგირდს სტუქსავს და ყურებს უწევსო!

ფელეტონი

რა გითხრათ, მკითხველო, როგორ მოგილოცოთ ახალი წელიწადი, რა ვინატრო თქვენთვის?—ტკბილად დაბერება?.. ბედნიერი ცხოვრება?.. ღმერთმა ნუ მოგაკლოთ ნურც ერთი და ნურც მეორე! მაგრამ მეცინება-კი, ამას რომ ვამბობ. საკვირველია, ღმერთმანი! რამდენს ათას წელიწადს გაუვლია მას აქეთ, რაც ადამიანი ქვეყნად ცხოვრობს და აქამდინ ვერ გაუცვნია ის ცრუ-პენტელა, მატყუარა, მაცდური, უსისხლო და უხორცო არსება, რომელსაც „იმედი“ ჰქვიან სახელად.

რაც ქვეყანა არსებობს, მას აქედ ვხედავთ, რომ ერთს წელიწადს მოსდევს მეორე, ძველს სცვლის ახალი, შობილი მშობელსა ჰგავს და მაინც გვწამს, რომ ახალი წელი... თომ ახალს რაღასაც მ... დიდი მანძილი... შუა? სტ... ერთ... მეწ... რო...

...უმლიან. გუშინ, 31 დეკემბერს, გულხელ-დაკრეფილი ვიწექი და ჭერს შევყურებდი, დღეს, პირველს იანვარს-კი, პირი დამილია, ცას შევყურებ და ვნატრობ: ღმერთო, კარგი მსუქანი ნაზუქები და შემწვარი ინდოურები პირში ჩამაყარე-მეთქი. გუშინ ბა... ძიმა ყელთამდე ვალებში იყო ...ლული; რაც რამ ებადა, სულ ... ვალეებმა წაიღეს, და დღეს-კ... აქვს, რომ ახალმა წელიწადმა... თუ ვალები მოაშოროს, იქნებ... დი სიმდიდრეც შესძინოს, და ... ახალის წლის იმედით გაშტერ... დადის და ნატრობს, [illegible]ატრობს ტკბილად შერდება; [illegible]ატრობს ტკბილად აშენებს...

ეჰ, ჩემო ...
ამაოა შ...
ლად ...

თის ფლავზედ დაგვპატიჟა და ისე გავიჭყიპენით, რომ წყალ-კურთხევის მარხვა გავტეხეთ და ლობიოს შემწვარი ორაგული მოვაყოლეთ. მოვდივართ იქიდგან... მაგრამ რის მოვდივართ, კარაპეტა გატეხილ გორგოლაჭსავით მიჰგორავს და თვალები ისე აქვს არეული, რომ ხან ერთს ლობეს ეუბნება „გამარჯობას“ და ხან მეორეს, ვერსის ბოძები ტერტერა და ტირაცუები ჰგონია. ისეთი თოვლი დევს, ასე გონია მთელის კოჯრისვის მაწონი გადაუსხამთო.

ამიტყდა, თუ სანადიროდ წავიდეთ, ჩინც მარხვა გავტეხეთ, ხოხბები და კაკბები დავხოცოთ და ერთი ლხათიანი ვახშამი გავაჩაღოთო. ვებნევი, ეე, მუნდრეგ, რის ხოხბები, ღმერთი ხომ არ გაწვალებს, ამ შუაღმისას ორივეს კურდღლები დაგვჭამენ და ჩემს ცოლ-შვილს საიქიოს რაღა პასუხს აძლევ-მეთქი. ბევრი ვეხვეწე, ჰამა არა ქნა, უჯათობის ვირზე შეჯდა და გინდა თუ არა, უნდა ვინადიროთო...

დრაბები გავალეთ, შევედით, ორლულიანი თოფები ავიღეთ და მივდივართ. სად მივდივართ-და?.. საიქიოს. მე მაგთაღას ნახვის იმედი აღარა მაქვს. სამჯერ პირჯვარი გადავიწერე, მამიჩემის სალოცავები ვახსენე და ჩემი თავი შავ-ნაბადსა და სურბ-სარქისის ანგელოზს ჩავაბარე... მინდოდა ტერტერასთან წავსულიყავ, [illegible]დობიყავ, აღსარება მეთქვა რაღა, ზიარება მიმეღო და იესუ ქრისტეს ბრწყინვალე სახის წინაშე ისე წარვმდგარიყავ, ჰამა არ გამიშვა, თოფი მომიღერა, აქვე ხატისთვის გადაწყვეტილ ერეკლეს ორ-აბაზიანსავით გაგხვრეტაო. გაგიჟდა რაღა!.. მოდი და ნუ აჰყვები... ვა, ერთიც ვნახოთ, [illegible]პოპები გააფრინა და გაგხვრიტა!.. ისევ ის არ მირჩევნია, რომ ტურამა ჭამოს?..

მივდივართ, მაგრამ სული-კი თან არ მიმყვება, შიშით ნახევარი გზაზედ დავაპნიე უზურში რა ღვთის რისხვა დღე დაგა-და: გულს შიშით ვანქის ზარებსავით დაგა-დუგი გააქვს, თვალები თოკით დამხრჩვალსავით ატმის ოდენა გამიჭყეტია, არავინ მოგვეპაროს-მეთქი, ცალკე მცივა, ეს ოხერი თოფიც ნახევარ ფუთი გამოვა, მამძიმებს... მერე რა თოფი იყო-და! პაპაჩემს პეტრუზას ეს თოფი ამ სამოცდა-თვრამეტის წლის წინად გირაოში დარჩენოდა და ის დღეა და ეს დღე, არავის გაეგდო, თავით ფეხებამდე დაჟანგებული იყო. ჩახმახი-კი არა, ჩაქუჩებიც რომ გეთხლიშნა, რა ჯაჰრუ-ჯანდაბა გაიგდებდა. მაინც-კი ლულა შორს მეჭირა, სიფრთხილეს თავი არა სტკივა, უცბად არ დაიძახოს და გოგრასავით აქვე არ გამაგოროს და ფეხები არ გამაჭიმინოს-მეთქი.

კოჯრის ტყესთან რომ მივედით, შიშით ისე დავპატარავდი, რომ თხილის ნაჭუჭში ჩავეტევი. ბევრი მითხრა, ჰამა ღრმა ტყეში რაღას გავყვებით, აქვე, ტყის პირას, ვინადიროთ-მეთქი. ჩამოვსხედით. ვნახოთ, უცებ რაღაცამ გაიშრიალა და წინ გაგვირბინა... ბეთიანივით წამოვარდი, თმები შუბის წვერსავით ყალხზედ შემიდგა, ქუდი მაღლა წავიდა... არაფერია, მელა იყოო, მითხრა კარაპეტამ. გიჟია ოხერი, ისეთ ნაირადა სთქვა, მელააო, თითქოს ისპანახიც არ გაძვირებულაო. უზურში, ის ტიალი ღვინო თანდათან ეკიდება და გოგრა სულ ერთიანად გამოულაყდა. ისე გულადობს, ასე გონია, არდაგანი და ყარსის ციხე იმას აუღიაო. ვუთხარ, ადე, კაცო, ერთი ხეებზე ავიდეთ, იქიდგან ვინადიროთ ხოხობი, მელების შიში მაინც არ გვექნება-მეთქი. ჯერ-კი გაუჯათდა, ჰამა ბოლოს პირჯვარი გადიწერა, ჭკუაზედ მოვიდა, დამყვა...

ავედით. კარაპეტა რის წვალებით აჩოჩდა, ცხრა ჯერ დაუსხლტა ფეხი და ლაზარესავით სულ ერთიანად თოვლში ამოიგანგლა. მე ჯერ თოფი ავიყვანე, მერე მე ავყევი. ვსხედვართ, ერთ ხეზედ მე, მეორეზედ — კარაპეტა. ჩემი თოფი სალტით შორს ჩამოვკიდე. თოვლია, ჰამა მაინც ისე ბნელა, რომ კარაპეტა არა სჩანს. გაივლის ცოტა ხანი, ხმას ვაძლევთ ერთმანეთს:

— კარაპეტ!

— ჰამე!

— ვუნცის?

— რა მიჭირს, ჰამა ეს ოხერი ხოხოპი არსადა სჩანს, ჩახმახი ყირაზედ მიჭირავს.

— ლულა ჩემკენ არ დაიჭირო, მაღლა წაიღე, არ გავარდეს...

გაივლის კიდევ ერთი ნახევარი საათი.

— ოჰანეზ!

— ჰა, ზხკუ! რა იყო?

— მეძინება... მე დავიძინებ და ხოხობი რომ მოვიდეს, გამაღვიძე...

— კაცო, მერე მე მარტოს ვის სინამარას მიშვებ?... რა დროს ძილია, შიშით ლამის გავთავდე...

ვსხედვართ ეს ორ-ორი ვირის თავი ხეზედ და ვნადირობთ. მეძინება, მაგრამ რა ჯაჰრუ-დოზანა დამაძინებს, თვალებში სულ ეშმაკები და მდევის ოდენა მხეცები მელანდებიან. ერთიც ვნახოთ, ხვრინვა მომესმა. ვაი, გამიწყრა ღმერთი-მეთქი, ვიფიქრე, კარაპეტამ სული პატრონს ჩააბარა. ვზივარ მარტო და სული კბილით მიჭირავს. ჩემს თავს ვლანძღავ: არა, ახმახო, აგიღია თავი, ტყეში მიდიხარ, რაო, შენი თავი თუ არ გებრალება, ცოლშვილი მაინც შეიბრალე-და!.. უზიარებლად ტურების ხაშლამად რაზედ იხდი თავს! კისერში ვინა გცემს, ოჰანეზ, ტყეში წადიო!.. ახ, კარაპეტ, სურბ-კარაპეტი გაგიწყრეს და თან გადაგიტანოს, აჰაი!... სად არის კარაპეტა, ისეთი ხვრინავს, ასე გონია თავისს ცოლ თაქუსთან იწვეს ლოგინში და ფეხები მატყლის ნაალზედა ჰქონდეს გაჭიმულიო. ამ ხვრინვისაც მეშინიან-და, მგელი მგონია. გულს ვიმაგრებ, ჰამა ახარ როგორ არ შემეშინდეს, მარტო კაცი, გარშემო ტყეში მაჯლაჯუნები ბუქნას უვლიან, ის ვირის თავი კიდევ იქა ხვრინავს...

უზურში დრო გავიდა, თენდება. მანამ ინათლებს, ჯერ სამოც-დაცხრაჯერ დამიწერია პირჯვარი, „მამაო ჩვენო“-სა ვკითხულობ... ისეთი აცივდა, რომ სულ ერთიანად დავბუჟდი, ლამის ყინულის ნაჭრად გადავიქცე... მინდა ხიდგან ჩამოვიდე, ნახევრად ჩამოვცოცდი კიდეც... უცბად რაღაც ხმა მომესმა... მესმის, რომ ვიღაცა ფრუსტუნებს, ფეხებს აბოტებს... ვიფიქრე, რა უნდა იყოს-მეთქი?... ვერ ჩამიხედნია რიგიანად-და ძირს, შუა ხეზედა ვარ შემოხვეული... როგორც იყო, თავი დავიდე... დავიხედე და... ვაიმე!.. შენს მტერსა და დუშმანს, რაც მე ვნახე... ეხლაც რომ მაგონდება, ფეხები ამიკანკალდება და ორ წყვილს სანთელს ვანთებ და საკმელს ვყრი ხოლმე ცეცხლში...

სწორედ კარაპეტას ხის ქვეშ ერთი ზორბა, ბანჯგვლიანი დათვი დგას და პირი დაუღია, თითქოს ეხლა გაუღვიძნია, იზმორება და პირის დასაბანად მიდისო... გავშეშდი... გავქვავდი... დავილიე... გავიპარე... თვალთ დამიბნელდა, შიშისაგან ველარც მაღლა ავედი .. და ძირს ხომ რა ეშმაკი ჩამიყვანს!.. ვიფიქრე: ოჰანეზ, ცოდვები თქვი, აქედგან უბაშფოროთოდ პირდაპირ საიქიოს გგზავნიან ეტაპით-მეთქი... ისე დამენანა ჩემი თავი, რომ ვიტირე. რას იზამ, სული ტკბილია... ნიახური ხომ არა ვარ, ჯორმა მამძოვოს, ისევ ამოვიდე... შენ ჩემი სიყოჩაღე თქვი, რომ ხელები ხეს მაგრად მოვუჭირე და შიშით შიგ დაღებულს პირში არ ჩაუვარდი დათვს.

ვყვირი:

— კარაპეტ!.. კარაპეტ!.. ადე, შე ოხერო, თოფი გაავდე, თორემ ეს არის, დათვმა შეგვჭამა!..

ვის ესმის!.. კარაპეტა სიზმარშია... როგორც იყო, ხმა გავაგონე. კარაპეტა შეიძრა... და თოფიანად ძირს მოსძვრა ტყაპანი, ყირამალა ზედ დათვს დაეცა თავზედ... უცბად ორჯელ ზედი-ზედ თოფიც გავარდა... შიშით გული გამისქდა და მეც ძირს წამოვგორდი... ვგდივარ და თვალებს არ ვახელ.. ვფიქრობ, თუ დათვმა უნდა შემჭამოს, თვალ-დახუჭულს-კი ვერ შემჭამს, ჩემს უბედურებას ჩემის თვალით რად ვუყურო-მეთქი... ველი, ჰაა, საცაა მოვა და კბილებს ჩამიყრის... გულ-გახეთქილი კარაპეტა ღრიალებს:

— ოჰანეზ!.. ოჰანეზ!.. მიშველე, დათვი მჭამს, ნახევარი გამათავა!...

რის მიშველე, სული გატრუნული მაქვს, იქნება დათვმა ვარ დამინახოს-მეთქი. თან მიხარიან, რომ დათვი კარაპეტასა სჭამს, გაძღება და მე აღარ შემჭამს-მეთქი... ბოლოს ცალი თვალი ნელა გავალე, მინდა ვნახო, დათვი როგორა სჭამს კარაპეტას... გავიხედე და რის დათვი, რის ბოსტანი, კარაპეტას ყელ-გამოჭრილ ღორსავით ფეხები მაღლა აუშვერია და ჰღრიალებს... დათვი აღარა სჩანს...

ყოჩაღად წამოვხტი, კარაპეტაც წამოვაყენე და... მოვრბივართ, რას მოვრბივართ... სამი ვერსი ისე მოვუსვით, უკან არ მიგვიხედნია... დუქანთან რომ მოვედით, მაშინ მოგვაგონდა, რომ უქუდოები ვიყავით და ჩემი თოფიც ხეზედ დამრჩენოდა... ჰამა ამას ვინა სჩივის, სულები მთელი გვქონდა... მეორე კვირაზედვე მე და კარაპეტა ოჯახობით თელეთში წავედით სალოცავად, სამღვთო გვქონდა...

ორ-ანი

შენდობა

(მოთხრობა ფრანსუა კოპპესი)

იმ სახლის მდგმურებს დელამბრის ქუჩაზე, სადაც ეხლა ტონი რობეკიც დასახლდა და სადაც მუშა ხალხი ფუტკარსავით ირეოდა, ეს კაცი ყველას ქვრივი ეგონა. არც თუ დიდის ხნის ქვრივი უნდა ყოფილიყო, რადგანაც იმისი პატარა ვაჟი ჯერ ექვსის წლისაც არ შესრულებულიყო. მაგრამ არც მამასა და არც მისს ბავშვს-კი, რომელიც დედის-ერთა განებივრებულ

თვისაც, როდესაც წარსულის რაიმე სიკეთე, სიტკბოება მომაგონდება. წარსული ჰბადავს აწმყოსს და მერე მერმისს მაშ ვინატროთ აგრეთვე აწმყო, დღევანდელი ტკბილი ცხოვრება. თუ ასე იქმნება, მაშინ მომეცემა [illegible]რმისის იმედიც, მაშინ მოვენდობი ამ მატყუარას, მაშინ შენც გულ-გახსნილი და გახარებული ნოლოცავ, ჩემო ბარძიმ: „ისე ტკბილად დაგაბეროს, როგორც დღეს ცხოვრობ ტკბილად“...

ეს ყველა კარგი, მაგრამ ჩვეულება თუ არა, ზრდილობა მოითხოვს, რომ მალოცველს და საქვეყნო მოღვაწეებს, [illegible] თუ ისე, ახალი წელიწადი მივულოცო. ჩემს ბედობაზე სარკმელქვეშ [illegible]ომს პიეტებში ბევრი მეგობარი [illegible] და [illegible] ლექსებს არ მაკლებენ. ა[illegible] მთელი სავსე ყუთი მისალო[illegible] ლექსები მიდგა წინ. [illegible] თით-თითოს და, ვი[illegible] მოკლედ. იმას დას-[illegible]

[illegible] „ჯეჯილს“

იზარდე, მწვანე ჯეჯილო,
დაპურდი, გახდი ყანა!
ყველა შენი მკითხველი ჰქნას,
ვინც-კი იცის ან-ბანაო.

—

გაზ. „მეურნეს“

— სად დაგვემალე, ბიძიავ,
ნახვა რად დაგვიძვირეო?
— რა ვქნა, მიყვარდა ურემი, —
დავწექ და დავიძინეო.

—

აკაკის

შორით მოგვესმა უცხო სიმღერა...
გვითხრეს, ვითომ მღერისო გედი!
ღმერთმა გვიფაროს, და სულ სხვა ამბით
მალე გვენახოს ჩვენ ნოეს მტრედი!

—

გ. წერეთელს

„პირველ ნაბიჯი“ უოკელთვის
სუსტია გაუბედავი.
ფესვი აიდგას, ღმერთმა ქნას,
თვალი არა ჰკრან მას ავი.

—

თ. რაზიკაშვილს

„გაყა-ფშაველამ“, „ბაჩანამ“
დაჰმღერეს მაღლა მთაშია,
შენ ბარით მიეც მათ ბანი,
მმებს ამოუდეგ მხარშია;
ღმერთმა გიგურთხოთ კალამი
და მალა მოგცეთ [illegible]
დიდს სვეს მოელით, ღმერთმა ქნას,
რომ გაგეტანოთ თავიდა.

—

[illegible] თაყაიშვილს

[illegible] გახსენე,
[illegible] დავწერე,
[illegible]“ გადამკიდე:
[illegible]-ხელი ვიწყენე:
[illegible] გადის, დამწყევის, —
[illegible] მოაქვს თავი, რითაო?
ნახე, რა საქმეს დაგმართავ,
სულ გათრევ ქოჩრის თმითაო...
და რაც სხვებმა მე დამმართეს,
ის ნუ მისცეს ღმერთმა თქვენს მტერს...

—

ესომს

„ივერიის“ ფურცლებზედა
დავწერე და დავწიხვინე,
თაყაიშვილს მათრახი ვკარ,
ზურგზე ბოლი ავადინე,
კიდევ ბევრი ვწერე-ვჭრუხე
და დავწერე... „აღვადგინე!“

—

წყალტუბელს

წყალტუბოს წყალი დავლიე,
წყალი მეტად მაღლიანი, —
მაინც რაისა ვწერ, გამიდის
მადლ-მოკლებული... წყლიანი.

—

გოგებაშვილს

[illegible] არვის არ დავუთმობ,
[illegible] მაქვს მუდამ ყური:
ამ ჩვენს წუთი-სოფელშია
მხოლოდ მტრობაა და შური.

—

პ. უმიკაშვილს

აჩქარებითა სოფელი
არავის მოუჭამია.

—

„მწყემსის“ რედაქტორს

„მე ისეთი გვარისა ვარ, —
ვფიცავ მზესა ფუნსაო, —
რომ ვერც მტრისას, ვერც მოყვრისას
ვერ მოვიშლი გზნესაო.

—

„წერა-კითხვის საზოგადოებას“

დიდს ღვაწლსა ვსდებთ ჩვენს ქვეყანას, —
ვფიცავთ ზეცას, მაღალ ღმერთსა:
წელიწადში ორჯელ ვმართავთ
ლატარიას და კონცერტსა.

—

„ქართულ წიგნების მბეჭდავს ამხანაგობას“

კარგი საქმე დაგიწყიათ,
მომწონს თქვენი განზრახვაო;
მხოლოდ ახალის წიგნების
რად დაგვიძვირეთ ნახვაო?

—

„საურთიერთო დამხმარებელს საზოგადოებას“.

მო შევერთდეთ და სახლები
ავიშენოთ საკუთრადო;
ფულის ფიქრი ნუ გექმნებათ,
ბანკი მოგცემს ფულს უსვადო!

—

„დრამატიულ საზოგადოების“ კომიტეტს.

„აი გინდა ჩვენს თავზე სთქვათ:
არ გვიგდებენ ღირსად ყურსო!...
საკადრისად ვინ აფასებს
ჩვენს შრომას და სამსახურსო?“

განცხადებანი

—

მ უ ქ თ ა დ

ასწავლიან

ლანძღვა-გინებას და ცილის-დაწამებას. მიჰმართონ „მწყემსის“ რედაქციას, ყვირილაში. (1—1)

—

ექებენ

მ ე კ ე ნ ჭ ე ე ბ ს,

ჯილდო მორიგებაზეა.

იკითხონ ქუთაისის ქალაქის გამგეობაში ყოველს ჟამს და ყოველს საათს, დღისით და ღამით. (3—1)

—

დავკარგეთ

მ უ შ ტ ა რ ი

დამპალის საქონლისა,

ადრესი: დახურული ბაზარი.

—

ნისიად! ნისიად! ნისიად!

ყოველგვარი საჭმელები:

ქართული, რუსული, ევროპიული, ჩინური, იაპონური, თათრული, ჰოტენტოტური და სხვ.

ყურადღება მიაქციეთ:

ძველს ნისიებს აღარ ვართმევთ ახალწლიდამ!!

რესტორანი „პურლვინო“.

—

რედაქტორ—გამომცემელი შერმადინი

ილსავით მუდამ სუფთად ჩაცმულ-ახურული დაიარებოდა, მგლოვია-ობის ნიშანი—ძაძა აღარ ეცვათ.

ყოველ დილით სტამბის მუშა, ასოთ-ამწყობი, ტონი რობეკი ადრიან გასწევდა ხოლმე თავისს საქმეზე ლათინთა უბანში და თან პატარა შვილს გაიყოლებდა, რომელიც ჯერ ისევ ძილისგან ხეირიანად გამოურკვეველი მთქნარებითა და ძუგძუგით მისდევდა მამასა. მამა რომ სტამბაში მუშაობდა, შვილი იქვე მახლობელს სკოლაში სწავლობდა. აუშვებდნენ თუ არა მუშაობს, მამა შეუვლიდა ხოლმე შვილს სკოლაში და წამოიყვანდა. საჭმელ-სასმელს გზაზედვე ყიდულობდნენ, მოდიოდნენ სახლში, შენაყრდებოდნენ, შემდეგ ჩაიკეტებოდნენ თავიანთს პატარა ოთახში და ძილს ეძლეოდნენ. ყოველ დღე ესე ერთფერად მიდიოდა მათი ცხოვრება.

გულ-შემატკივარს მანდილოსანს მეზობლებს ძალიან ებრალებოდათ უდროვოდ დაქვრივებული ტონი რობეკი. მალი-მალ იტყოდნენ ხოლმე, საწყალი ჯერ ორმოცის წლისაც არ არის, ლამაზის სახის კაცია და აგერ, მუდამ რომ დაღონებულია, ჰალარაც-კი გამოერიაო.

ბევრჯელ, როცა დაღალულ-დაწყვეტილი ტონი რობეკი დაუნახავთ, ამ გვარი ლაპარაკიც-კი გაუმართავთ:

— სწორედ საჭიროა, რომ მაგ საწყალმა ცოლი შეირთოს... რა უჭირს? კაცი ლამაზია, არა ლოთობს... ერთი და მეორე. კარგს ქალს იშოვნის, რომ თავათ მაგასაც მოუაროს და მაგისს სახლსაცა. აბა უყურეთ, რა სუფთად ჩაცმულ-დახურული დაჰყავს თავისი პატარა ვაჟი... ზედვე ეტყობა, რომ ჭკვიანი, დარბაისელი კაცია. არც თუ შეუძლებელია, დღეში ათს ფრანკზე ნაკლებს არა შოულობს.

ბევრი იყო მოწადინებული ტონი რობეკის გაცნობას. მუშა ხალხის მეზობლობაში ერთმანეთის გაცნობა ძლიერ ადვილია, რადგანაც ცხოვრება უბრალო და სადა აქვთ, მაგრამ ტონი-კი, შეხვდებოდა თუ არა კარებზედ თავისს მეზობელს, ზრდილობიანად დაუკრავდა ხოლმე თავსა და დაახლოვებით გაცნობას-კი უცხოობდა და ერიდებოდა.

ყოველ კვირაობით მამა და შვილი სასეირნოდ მიდიოდნენ. მათი გასართობი ალაგი სხვა-და-სხვა მუზეი და საბოტანიკო ბაღი იყო. ათასში ერთხელ სასტუმროშიც შედიოდნენ, მამა ერთს ჰიქა სასმელს დალევდა ხოლმე და პატარა ადრიენი-კი მხოლოდ სურათიანს ჟურნალებს ათვალიერებდა.

— არაო, სთქვა ერთხელ ტონის ლმობიერმა მანდილოსანმა მეზობელმა: ეგ ქვრივი თავისს დღეში ცოლს აღარ შეირთავს, იმ დღეს მამა და შვილი მონპარნასის სასაფლაოზე ვნახე დაღვრემილ-დაღონებულები... ალბად ცოლი იქ უმარხია... საწყალს რანაირად ჰყვარებია ცოლი! იშვიათია ესეთი სიყვარული, მაგრამ, დახეთ, შესაძლებელი-კი ყოფილა! საბრალო!..

დიაღ, დიაღ! ტონი რობეკს ძლიერ უყვარდა თავისი ცოლი და ეხლა ესე უნუგეშოდ სცხოვრობდა, თუმცა მართლა ქვრივი-კი არ იყო.

უბრალო, მაგრამ სამწუხარო ამბავი-კია ეს ამბავი. ტონი რობეკი ძლიერ სინიდისიერი გამრჯელი მშრომელი კაცი იყო, მაგრამ პირველში, ცოტა არ იყოს, გაუჭირდა, მალე ვერ შეეჩვია სტამბის მუშაობას, ასოთ-აწყობას. მხოლოდ დიდის ხნის შრომა-მეცადინეობით გაიკვეთა ხელობა და ამასთან ერთად პატარა რიგიანი საშოვარიც გაუჩნდა. ამის გამო ცოლის შერთვაც მხოლოდ მაშინ განიზრახა, როცა ოცდა-ათის წლისაზე მეტისა შესრულდა. ტონისთვის ცოლად საჭირო იყო ჭკვიანი, დარბაისელი ქალი, რომელსაც ამასავით გამოცდილი უნდა ჰქონოდა სილარიბე. მაგრამ, აბა ხომ მოგეხსენებათ, სიყვარულმა ამ ავ-კარგიანობის გარჩევა არ იცის. ტონის შეუყვარდა ყვავილების მკეთებელი ცხრამეტის წლის ახალგაზდა ქალი. ნამუსიანობას ვერავინ დაუზრახავდა, მაგრამ ძლიერ ქარაფშუტა ქალი-კი იყო: სულ იმას ფიქრობდა, რა არის კოხტად ჩავიცვა და გამოვეწყო, და დახელოვნებულიც იყო ამ საქმეში: უბრალო იაფ-ფასიანის კაბებით ისე კოპწიად ირთვებოდა, გეგონებოდათ, ვისიმე დიდ-კაცის ქალიაო. ტონის თავისთვის ცოტაოდენი რამ ფულიც ჰქონდა შენახული, ასე რომ კარგა რიგიანად მოეწყვნენ. ერთი სარკიანი განჯინაც-კი იყიდეს ოთხმოც ფრანკად. ახალი პატარძალი მალი-მალ იყურებოდა ამ სარკეში და თავისის კოპწიაობით თავი მოსწონდა.

დიაღ, ტონიმ შეირთო თავისი საყვარელი კლემენტინა და ძლიერ კარგადაც დაიწყეს ცხოვრება! პორროიალის ბულვარზე დაიქირავეს ორი ოთახი მეხუთე სართულში. პატარა მოაჯირიცა ჰქონდათ, საიდანაც მთელი პარიჟი ხელის გულივითა სჩანდა. რა გაგიჟებით უყვარდათ ცოლ-ქმარს ერთმანეთი! საღამოთი, როცა ტონი სტამბიდამ წამოვიდოდა ხოლმე ზემოდგან პალტო ჩაცმული, რომ სამუშაო ხალათი არ გამოსჩენოდა, ყოველთვის მდინარე სენას ხიდზე უცდიდა თავისს ცოლს. კლემენტინას სენტ-ონორეს ქუჩაზე ჰქონდა თავისი სახელოსნო და ამ ხიდს ვერ ასცდებოდა, როცა შინ წამოვიდოდა. ხელი-ხელ ჩაკიდებულები ჩქარის ნაბიჯით გამოეშურებოდნენ ხოლმე თავიანთს სახლში, რომ მხიარულად და ერთმანეთის ალერსში გაეტარებინათ საღამო.

გულის ფანცქალით მოელოდდნენ ხოლმე ცოლ-ქმარნი კვირა დღეებს. თავიანთთვის ისე მყუდროდა და სიამოვნებით იყვნენ სახლში, რომ შინიდგან კარში არც-კი გამოდიოდნენ. რა მშვენიერება იყო ზაფხული! ღია ფანჯრიდგან ხელის გულსავით მოჩანდა ზღვა ქალაქი და ზემოდგან კიდევ ლაჟვარდი ცა! ტონი მინამ ან ყავასა სვამდა და ან პაპიროსსა სწევდა, კლემენტინა მოაჯირზე თავისს ყვავილებს უვლიდა და წყალს ასხამდა. არა, მეტის მეტად მომხიბლავი რამ იყო იმ დროს კლემენტინა! ტონი ჩუმად თითის წვერებზე მიეპარებოდა ხოლმე და უეცრად აკოცებდა საქმეში გართულს კლემენტინას ყელში.— „დაწყნარდი თავი ნუ მომაბეზრეო“. ეუბნებოდა ამ დროს კლემენტინა ვითომდა გაჯავრებით.

აი მალე შვილიც ეყოლათ. ბავშვი მარჟანსში გაბარეს და ტონი და კლემენტინა ორს კვირაში ერთხელ დაიარებოდნენ პატარა ფელიქსის სანახავად. ფელიქსმა ერთი წელიწადიც ვერ იცოცხლა და თქვენი ჭირი წაიღო. მწარედ დაღონდნენ მშობლები, მაგრამ მალე სანუგეშოდ მეორე შვილი ადრიენი მიეცათ. დაშინებულმა დედამ ამის გაბარება-კი ველარ გაბედა და თითონ დაუწყო ძუძუს წოვება. ამის გამო სახელოსნოში სიარულს თავი დაანება და შინა მუშაობდა, თუმცა, რასაკვირველია, ეხლა იმის ნახევარი საშოვარიც აღარა ჰქონდა, რაც წინად. მაგრამ იმისს დროს-კი შოულობდა, ხომ თავისს სიკოპწიავეზეც ეფიქრა. ლიუქსენბურგის ბაღში თავმოწონებით დასეირნობდა ❀ თან თავისს პატარა ადრიენს დაათრუკიალებდა ჩალის ეტლით. ტონიმ სწორედ გაათხკეცა თავისი შრომა, ღამ-ღამობით სხვა სტამბაშიაც-კი დაიარებოდა სამუშაოდ, მაგრამ საშოვარი მაინც ვეღარა ჰყოფნიდათ; ვალების აღების დროც დაუდგათ. შემდეგ თავიანთს შვილს საყმაწვილო თავ-შესაფარშიც დაუწყეს გზავნა, ხოლო უსაქმოდ დარჩენილმა კლემენტინამ-კი, ცოტა არ იყოს, სახიფათო გასართობს მიჰყო ხელი: აქეთ-იქით დაიწყო ხეტიალი. ტონი გამუდმებულმა შრომამ ადრეულად გასტეხა ❀ ჭაღარაც გამოურია; მაგრამ რასა ჰფიქრობდა ამ დროს ოც-და-სამის წლის კოპწია კლემენტინა?.. ბოლოს აი რა ამბავი მოხდა. ერთს საღამოს ტონი რობეკი რომ შინ მოვიდა და პატარა ადრიენი მოიყვანა, ბუხრის თავზე კონვერტი დაინახა, მივიდა, გახსნა და შიგ ის ბეჭედი-კი დაჰხვდა, რომლითაც კლემენტინა დანიშნა. წერილი გამოთხოვებისა იყო, კლემენტინა ქმარსა და შვილსა სთხოვდა, მაპატიეთო.

—

დიაღ, ბატონნო, მტკიცე სიყვარულის მქადაგებელნო, თქვენ ყოველთვის იმ ქმრების მხარე გიჭირავთ, რომელნიც სიცოცხლეს მოუსპობენ ხოლმე მოღალატე ცოლებსა და იმათს საყვარლებს; დიაღ, თქვენ ტონი რობეკი სამასხარო და იქნება საძაგელ კაცადაც მიიჩნიოთ და დასახოთ, მაგრამ იმას-კი უფრო სულის ტანჯვა ეტყობოდა, ვიდრე სიბრაზე და შურის-ძიების სურვილი. საწყალმა ძლიერ და ძლიერ ბევრი იტირა. როცა ადრიენმა ჰკითხა: „დედა სად არის, მალე მოვა?“-ო, ტონი ამღუღრდა, გულში ჩაიკრა თავისი შვილი და მხოლოდ ესლა უთხრა: „არ ვიცი“-ო.

კლემენტინა მაისის დამდეგს გაექცა ქმარსა—ვაი, რომ მომხიბლავი სურნელება ვარდისა ბევრჯელ უბედურებასაც მოახდენს ხოლმე!

მკათათვეში ტონიმ თითქმის სრულიად მიჰყიდ-მოჰყიდა სახლის ავეჯი, გაუსწორდა მოვალეებს და შემდეგ გადმოსახლდა დელამბრის ქუჩაზე. და აი სწორედ აქა სცხოვრობდა თავისს შვილთან ერთად ისე მოწყენილად და მყუდროდ, რომ მეზობლებს მგლოვიარე ქვრივი ეგონათ.

ენკენისთვის დამლევს წერილი მოუვიდა ცოლისა,—ორი თაბახი ქაღალდი გაეჭრელებინა, რაღაც არეულადა სწერდა, საშინელი სასოწარკვეთილება ეტყობოდა. კლემენტინა ამღუღრებული ყოფილიყო, როცა წერილი ეწერა: ზოგან ქაღალდი ცრემლით დაესველებინა და სიტყვები წაშლილიყო. კლემენტინას საყვარელი, ექიმი სტუდენტი, ხუთის კვირის წინად სამხრეთისკენ წასულიყო და მას უკან იმისი ვეღარაფერი ვერა შეეტყო-რა.

კლემენტინამ ქმარი მოატყუა, უღალატა და თვითონაც იმ გვარივე საქმე დაემართა. ამ წერილმა ძლიერ დაადონა და დაამძარა საწყალი ტონი. დამშვიდდით, სასტიკნო მსაჯულნო; ერთის წუთს მაინც პატივი ეცით ამ დაჩაგრულს კაცსა!.. ტონიმ მოღალატე ცოლს პასუხი არ გასცა. თავისმა სიამაყემ ნება არ მისცა ამისი.

მას უკან აღარაფერი ამბავი არ მოსვლია კლემენტინასი ახალ-წლის წინა დღემდე.

რამდენისამე წლის განმავლობაში ამ დღეს ცოლ-ქმარნი ყოველთვის მონპარნასის სასაფლაოზე გაისეირნებდნენ ხოლმე და პატარა ფელიქსის საფლავს თაიგულს დაადებდნენ. წელს მარტო თითონ ტონი წავიდა და თან ადრიენიც წაიყვანა. როცა სასაფლაოს გალავანში შესდგა ფეხი, მაშინვე გაქცეული მოღალატე ცოლი მოაგონდა. „სად არის ეხლა, რა დაემართაო“, გაიფიქრა ტონიმ.

როცა ფელიქსის საფლავთან მივიდა, საშინლად განცვიფრდა.

საფლავის ქვაზე სამი თუ ოთხი სათამაშო ტიკინი იდო ყმაწვილისა. რასაკვირველია, ეს სათამაშოები ვისგანლაც ახლად იყო დაწყობილი.

პატარა ადრიენს საშინლად გაეხარდა, ტიკინები რომ დაინახა, და უეცრად წამოიძახა:

— მამავ, ტიკინები!-ო

ტონიმ ტიკინზე ნემსით მიმაგრებული სადაც ბარათი დაინახა, მივიდა, აიღო და წაიკითხა:

„ადრიენს თავის პატარა ძმის ფელიქსისაგან“.

მამა რომ ბარათს კითხულობდა, ადრიენი მოეხვია და ათრთოლებით უთხრა: „პამავ, აგრე დედა!“-ო.

იქვე მახლობლად, ხეებს ქვეშ, ღარიბულად ჩაცმული ქალი იყო დაჩოქილი და ხელები აპყრობილი ეჭირა. სახეზედ სულის საშინელი ტანჯვა ეტყობოდა.

ტონი ერთბაშად გააჟრჟოლა, მაგრამ იმდენად გულის რისხვამ კი არა, რამდენადაც სიბრალულმა ამ ტანჯულის ქალისამ, რომელიც ადრევ ისე გაგიჟებით უყვარდა. მოიშორა მოხვეული შვილი, თითი მიუშვირა კლიმენტინასკენ და უთხრა:

— ადრიენ, წადი, დედას მოეხვიეო.

დედამ გულში ჩაიკრა შვილი და გაშმაგებით დაუწყო კოცნა; შემდეგ მიბრუნდა ქმრისკენ და წყნარად, საბრალოდ წარმოსთქვა:

— ოჰ, რა კეთილი ბრძანდებითო!

მაგრამ ქმარი ამ დროს უკვე კლემენტინას გვერდით იდგა და ლაპარაკი აღარ დააცალა:

— გაჩუმდი, მოიტა ხელი.

სასაფლაო ძლიერ ახლოა დელამბრის ქუჩაზე და ამიტომ ისინიც მალე მოვიდნენ შინა. ცოლქმარნი ხელჩაკიდებულნი მოდიოდნენ და ბავშვიც ტიკინებით გახარებული გვერდზედ მოსდევდათ. ტონის სრულიად ცახცახებდა.

სახლის კარებთან მეზობელი ქალი დაჰხვდათ.

— აი ჩემი ცოლიო, უთხრა აღელვებულმა ტონიმ მეზობელსა:

— ეს ნახევარ წელიწადი ავადმყოფს დედასთან იყო, ეხლა ისევ დაბრუნდა და ერთად ვიცხოვრებთო.

კიბეზედ რომ ადიოდნენ, საწყალი კლემენტინა ისე ამღუღრდა და აკანკალდა მღელვარებისა და სიხარულისაგან, რომ თუ ტონის არ დაეჭირა, უთუოდ წაიქცეოდა.

შევიდნენ თავიანთს პატარა ოთახში. ტონიმ ცოლი თავისს ერთად ერთს სკამზე ჩამოსვა და პატარა ადრიენიც კვლავ ჩაეკრა დედას გულში. შემდეგ ტონიმ გამოსწია კამოდის უჯრა, ამოიღო კლემენტინასაგან დატოვებული ბეჭედი, კვლავ თითზე გაუკეთა და მხოლოდ მაშინ გადაჰკოცნა კეთილშობილურად, ნიშნად იმისა, რომ სრულიად შეგინდე შენი დანაშაულიო. ხოლო წარსულ სამწუხარო ამბების შესახებ ერთი ხმაც არ ამოუღია ტონის.

ს. გძელიშვილი

დეპეშა

30 დეკემბერი

როსტოვი დონისა. აქ მოვიდა შინაგან საქმეთა მინისტრის საგანგებო საქმეთა მოხელე კაბიტი, რომელმაც საერთო გეგმასთან წესში უნდა მოიყვანოს პოლკოვნიკის ვენ[...]რიხის განკარგულებანი იმის შეს[ახებ], თუ დამშეულთ პური როგორ [...] ნაწილდეთ და ორთა შუა რიც[ხვი] რამდენი ტვირთი უნდა ჰზიდონ [...]ნის გზებმა ჩრდილოეთ კავკასიიდ[ან].

სოფია. დიდად ჰფრთხილობ[ენ], რადგან ამბავი მოუვიდათ, რომ ს[ე]რბიაში მცხოვრებ ემიგრანტთა შ[ო]რის დიდი მოძრაობაა ამჩნევბის[ა].

ბოლგარიის მმართველები, საფრ[ა]ნგეთისა და ოსმალეთის მოთხოვნ[ი]ლებას დაეთანხმნენ, მზად არიან [...]დურნის გაძევების გამო დააკმაყოფილონ საფრანგეთი და ეხლა იმ ბაასში არიან, თუ რა გვარად უნდა დააკმაყოფილონ.

ლონდონი. პრინცის უელს[ის] უფროსი შვილი, ჰერცოგი კლარ[ე]ნისა ძმიმედ ავად არის ინფლუენციით და ფილტვების ანთებით.

პარიჟი. მარკიზ სალუსბერის სურ[ს] დიდს სახელმწიფოებს ცირკულიარ[ი] გაუგზავნოს და განუცხადოს, რომ უეჭველად საჭიროა, ეგვიპტში ჯარები ისევ იყოსო.

ლონდონი. თევიკ-ფაშას გარდაცვალება არაფრით შესცვლი[ს] ეგვიპტის საპოლიტიკო მდგომარეობას.

სამკურნალო გამოძიება გარდაცვალებულ ქედივის წამლობის შესახე[ბ] განსაკუთრებულმა კომისიამ დაიწყო ექიმ როჯერს-ფაშას წინამძღოლობით.

პეტერბურგის ბირჟა, 30 დეკემბერი

	მყიდველისა. მან. კ.	გამყიდველისა. მან. კ.	[illegible] მან. კ.
ხუთ-მანათიანი ოქრო .	8, 18	8, 18	—,,
ტამოჟნის კუპონები .	163	163¾	—,,
მანეთიანი ვერცხლის ფული	1, 19	— ,,	—,,
5% პირველის შინაგანის სესხის მომგები ბილეთი	— ,,	— ,,	[illegible]39½
—მეორისა	— ,,	— ,,	219
—მესამისა	— ,,	— ,,	—
სახელმწიფო თავად-აზნაურობის ბანკის ფურცელი, ...	199½	[illegible]	[illegible]
გირავნობის ფურცელნი ტფილისის ბანკისა:	— ,	[illegible]	[illegible]
6%	— ,	[illegible]	[illegible]
5%	— ,	[illegible]	[illegible]
ქუთაისის ბანკისა . .	— ,	[illegible]	[illegible]
ტფილისის საურთიერთო ნდობის საზოგადოებისა	— ,,	[illegible]	[illegible]

Дозв. ценз. Тифлисъ, 31-го Декабря 1891 г.
სტამბა მ. შარაძისა.
რედაქტორ-გამომცემელი ილია ჭავჭ[...]